

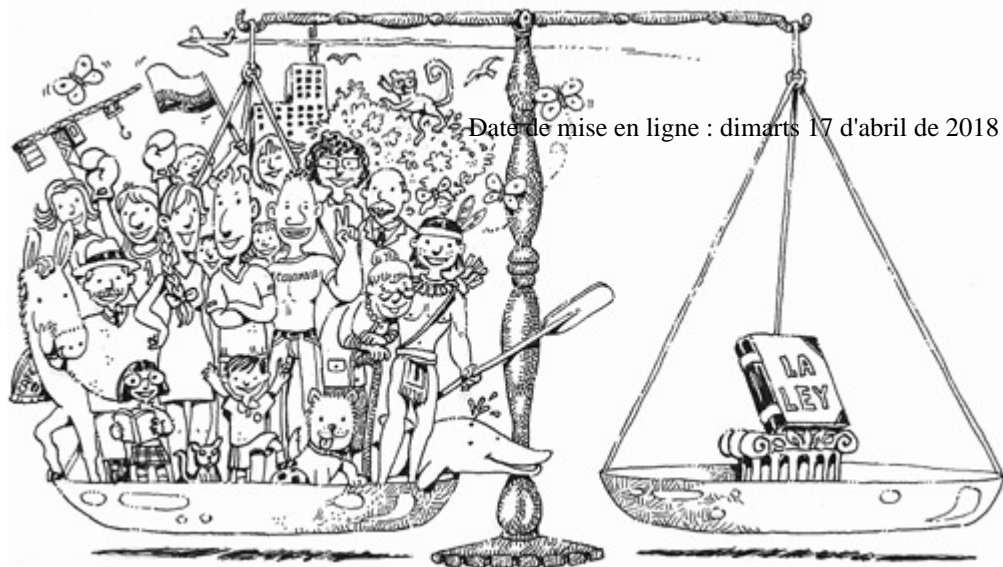

Extrait du CGTCatalunya.cat

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article12812>

Sindicalisme i legalitat: com ens plantegem la qüestió?

- Actualitat - Articles opinió -

CGTCatalunya.cat

En el món del treball és habitual que, quan l'empresa anuncia una mesura, des del sindicalisme (em refereixo al que lluita) ens la mireu, l'analitzem i acabem preguntant-nos "Ho poden fer?". Sovint truquem a un advocat o advocada o ens adreces a un company/a que considerem que coneix la normativa laboral per a que ens la contestin. Si la resposta insinua o planteja que algun aspecte de la iniciativa empresarial pot contradir alguna normativa legal, anem a inspecció de treball directament a un jutjat. Si participem en els comitès d'empresa o estem en espais de negociació amb la pròpia empresa podem fer servir el recurs de la interpretació de la norma per intentar, mitjançant l'amenaça de recórrer a accions judicials, que enretirin la mesura anunciada o que la modifiquin en un o un altre sentit. Però fins i tot si no participem del comitè d'empresa, és també força freqüent que una resposta d'aquest tipus ens porti a inspecció i al jutjat. Tot plegat, amb l'esperança de poder revertir l'actuació que vol dur a terme l'empresa i defensar així els nostres interessos. I dic "esperança" de manera plenament conscient.

En canvi, quan la resposta a "Ho poden fer?" és afirmativa, també és força freqüent que caiguem en una espècie de desànim i fatalisme. Assumim que no tenim eines per fer front a una acció de l'empresa que entenem, i tenim clar, que ataca els nostres drets i ens preparam per a minimitzar-ne les conseqüències. De vegades, fins i tot establim també algun tipus de diàleg amb la pròpia empresa i cerquem que ella s'avingui amb nosaltres a negociar-ne alguns serrells. Aquí, no obstant, la nostra actitud és menys desafiant i ens estem disposats a acceptar un escenari on el patró ens concedeixi alguna petita almoïna. Novament amb l'"esperança", aquest cop molt més modesta, de poder rascar alguna cosa en un tauler que sabem que ens és desfavorable i que renunciem a intentar tombar. Si l'empresa és mínimament intel·ligent, fàcilment s'avindrà a fer petites concessions perquè sap perfectament que així ens implica en el procés d'implementar la mesura que vol i, d'alguna manera, el validem. I un cop avalada pel sindicalisme, aquesta mesura implementada passa a ser una condició, una realitat, ja acceptada. Normalitzada.

La pregunta "Ho poden fer?" reflecteix diverses coses i d'una gran importància. Per una banda, ens mostra que acceptem com a marc de referència la legalitat vigent. El corpus de normatives, decrets i lleis que ha dictat un estat, a través de les diverses administracions, que des del sindicalisme combatiu i en concret l'anarcosindicalisme entenem que no és en absolut amic nostre. Al contrari, el sabem oposat a nosaltres i intuïm que la seva funció és enfortir i legislar a favor dels nostres enemics de classe. Per una altra, el mateix sentit de la pregunta indica que renunciem a ser nosaltres qui donem una resposta que, en canvi, fiem a tercers. És la "lleï", és a dir, els/les inspectors/es, jutges, àrbitres, etc. qui resol la qüestió. En la mesura en que els i les treballadores no tenim a penes capacitat per incidir en una legislació cada vegada més restrictiva en matèria laboral i de drets civils, a la pràctica significa renunciar a la nostra capacitat d'actuació col·lectiva.

Segur que es pot dir que la imatge que estic presentant és excessivament simplista, i amb certa raó. Però és igualment cert que molts locals sindicals quan reben més aflluència és el dia que passa visita un jurista. I també és veritat que moltes de les victòries que expliquem i reivindiquem els sindicats són victòries jurídiques. Victòries que depenen de la bona capacitat tècnica del company/a advocat/da que l'aconsegueix, de l'oportunitat de la seva acció i, sobretot, del que diuen unes lleis que les promulguen els mateixos parlaments que aproven les reformes laborals, les lleis "mordasses", de desnonaments exprés, d'estrangeria, etc. Amb tot, tenim també altres victòries.

Per sort, també hi ha exemples on, quan un empresari anuncia una determinada mesura que ens afecta, la resposta la plantegem d'una altra manera: amb una pregunta del tipus "Deixarem que la faci?". Pràcticament canviem només un verb respecte la manera anterior de formular la qüestió, però aquesta modificació comporta un canvi radical en la manera de definir el problema i la seva solució. Per començar, situa el focus en nosaltres, en la secció sindical, en el sindicat, en la nostra capacitat d'organització i d'acció col·lectiva. Esbossem que serem nosaltres, i no l'empresa o una administració dependent de l'estat, qui decidirà si volem acceptar el que planteja l'empresari, quins són els aspectes innegociables i quin és el llinard d'allò que seria assumible. I, per tant, si som nosaltres qui hem de construir la resposta, promou la nostra acció col·lectiva fruit del nostre propi grau d'organització.

Això obre un altre aspecte, el que té a veure amb la nostra capacitat d'acció. En la primera pregunta, l'acció es traduïa en una actuació eminentment jurídica o, si m'apureu, administrativa. Fins i tot, en la relació amb l'empresa, es recorria a la norma, per exemple el dret a consulta, a emetre un informe, etc. i als terminis que puguin dictar en cada cas la legislació vigent. Ara, en canvi, aquesta capacitat ens la reconeixem a nosaltres: en la nostra organització, en els debats i a les preses de decisió col·lectives, sobre què acceptem i què no, sobre com responem i amb quines eines i en les accions que en derivem en cada moment. És aquí quan ens empoderem com a sindicat i utilitzem les eines que tradicionalment hem tingut la classe treballadora per a lluitar: les vagues, les manifestacions, els bloquejos,... en definitiva, l'acció directa per alterar la quotidianitat. Fins i tot en aquest context també podem fer servir mecanismes legals en determinats moments. Però, a diferència del cas plantejat primer, ho fem en funció de com nosaltres mateixos/es hem definit un pla de lluita i, per tant, som precisament nosaltres qui protagonitzem el procés.

Fórmules úniques per passar de la primera modalitat de resposta a la segona no n'hi ha. Suposo que cada lloc, a cada feina i en cada cas cal avaluar les condicions en les que ens movem per definir la nostra capacitat d'acció. No obstant, sí que crec que hi ha tres elements que són necessaris arreu: l'organització, la democràcia directa (assemblea) i l'acció directa. De fet, són eines tradicionals de la lluita obrera des de fa molt i molt temps. El que cal ara és acabar d'alliberar el sindicalisme del miratge institucional que, ens agradi o no, el règim del 78 va introduir. Sense deixar de banda (necessàriament) tots els mecanismes legals existents actualment, des de les lleis als comitès d'empresa, és imprescindible situar en el centre la nostra capacitat d'acció i d'organització. Per definir en cada moment què volem i què farem. I, aquí, la llei deixa de ser el marc que defineix si té o no té sentit plantejar una exigència. Trenquem doncs la dictadura de la legalitat i passem un escenari que, en canvi, passa a ser directament el resultat de la nostra força. En definitiva, de nosaltres mateixos. Pensem què volem, quina força tenim i quins són els millors mitjans per aconseguir-ho. Recuperem, doncs, l'acció sindical entesa com una eina d'ofensiva per realitzar els nostres interessos, de conquesta de drets. A partir de nosaltres, en funció de nosaltres i en base les nostres mans. I ja veurem com encaixa tot plegat en la legalitat.

** Ermengol Gassiot és Secretari General de CGT Catalunya*

<https://lasaldelaterra.wordpress.com/2018/04/17/sindicalisme-i-legalitat-com-ens-plantejem-la-questio/>